

Eko fond Užice

Izveštaj o monitoringu aerozagađenja za decembar 2009.

Uvod

Zavod za javno zdravlje Užice kontroliše kvalitet vazduha u gradu Užicu na osnovu ugovora sa Eko fondom Skupštine opštine Užice i sa Ministarstvom za zaštitu životne sredine. Ugovorom sa Ministarstvom za zaštitu životne sredine prate se polutanti u sklopu mreže urbanih stanica u Republici Srbiji u kojoj su za grad Užice određeni dva merna mesta za čađ, sumpor dioksid i azotne okside i dva merana mesta za taložne materije, dok su ugovorom sa Eko fondom određena i dodatna merna mesta i polutanti u skladu sa lokalnim karakteristikama aerozagađenja.

U ovom izveštaju biće objedinjeni rezultati sa svih mernih mesta.

Sistematski monitoring se vrši na osnovu Pravilnika o GVI, metodama merenja imisije, kriterijumima za uspostavljanje mernih mesta i evidenciji podataka Službeni glasnik RS br. 54/92,30/99,19/2006.

Mreža mernih mesta na kojim se vrši sistematsko merenje obuhvata

Mesto		Užice	Sevojno
Čađ,Sumpor dioksidAzotni oksidi	3	Dom zdravljaPIO	Ambulanta
Taložne materije	15	BolnicaSreten GudurićStadionDečji vrtić CarinaBibliotekaTuricaOŠ Stari gradSinjevac	AmbulantaDečji vrtićJavorska 41Braće Nikolić 36V BugarinovićaBraće Čolić 12Mendino brdo
Olovo,kadmijum i cink u taložnim materijama	9	Sreten GudurićBibliotekaOŠ Stari grad	AmbulantaDečji vrtićJavorska 41Braće Nikolić 36V BugarinovićaBraće Čolić 12
Suspendovane čestice	2	Biblioteka	Ambulanta
Olovo,kadmijum, arsen,mangan,nikal i hrom u suspendovanim česticama	2	Biblioteka	Ambulanta

* mreža urbanih stanica RS

Sistematsko merenje imisije traje najmanje godinu dana. U toku tog perioda vrši se:

1. redovna kontrola vazduha i poređenje sa graničnim vrednostima imisije odnosno stalno praćenje,
2. detekcija povećanih koncentracija zagađujućih materija,

3. utvrđivanje trenda zagađujućih materija, analiza uticaja određenih izvora zagađivanja vazduha na kvalitet vazduha.

Rezultati sistematskog merenja upoređuju se sa vrednostima datum u Pravilniku o GVI, metodama merenja imisije, kriterijumima za uspostavljanje mernih mesta i evidenciji podataka Službeni glasnik RS br.54/92,30/99,19/2006.

Vrednosti iz Pravilnika prikazane su u sledeće tri tabele:

Zagađujuća materija	referenca iz Pravilnika o GVI	jedinica mere	GVI 24 h	srednja godišnja vrednost	98 percentil
sumpor dioksid	Tabela 1.	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	150	50	350
čađ		$\mu\text{g}/\text{m}^3$	50	50	150
azot dioksid		$\mu\text{g}/\text{m}^3$	85	60	150

Zagađujuća materija	referenca iz Pravilnika o GVI	jedinica mere	vreme uzorkovanja	Srednja godišnja vrednost
ukupne taložne materije	Tabela 2.	$\text{mg}/\text{m}^2/\text{dan}$	1 mesec	450(mesečni GVI)
			1 godina	200
olovo	Tabela 3.	$\mu\text{g}/\text{m}^2/\text{dan}$	1 mesec	250
kadmijum			1 mesec	5
cink			1 mesec	400

Zagađujuća materija	referenca iz Pravilnika o GVI	jedinica mere	GVI 24 h	srednja godišnja vrednost	98 percentil
suspendovane čestice	Tabela 1.	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	120	70	200
kadmijum	Tabela 3.	$\mu\text{g}/\text{m}^3$		0.01	
mangan		$\mu\text{g}/\text{m}^3$		1	
olovo		$\mu\text{g}/\text{m}^3$		1	
arsen	Tabela 6a.	ng/m^3		6	
hrom (šestovalentni)		ng/m^3		0.3	
nikal		ng/m^3		20	

**REZULTATI MONITORINGA AEROZAGAĐENJA ZA UŽICE I SEVOJNO U
MESECU DECEMBRU 2009.**

Čađ, sumpor dioksid i azotni oksidi

DECEMBAR

mesec	Užice Dom zdravlja			Užice PIO			Sevojno Ambulanta		
	ČAĐ	SUMPOR DIOKSID	AZOTNI OKSIDI	ČAĐ	SUMPOR DIOKSID	AZOTNI OKSIDI	ČAĐ	SUMPOR DIOKSID	AZOTNI OKSIDI
broj merenja	28	31	31	31	31	31	31	31	31
sred mes vrednost	70.2	30.2	26.8	107.2	50.1	33.1	47.8	20.7	18.3
medijana	38	21	17	63.5	32	24	30	14	13
min.	23	4	9	28.5	10	13.5	16	3	4
max.	304	153	77	407	191	105	214	91	105
broj dana preko GVI	10	1	0	27	2	1	8	0	1

- ☆ Na mernom mestu DZ 10 puta je prekoračen GVI za čađ. Imisije sumpor dioksida 1 dan preko GVI, a azotnih oksida su bile ispod graničnih vrednosti imisije.
- ☆ Na mernom mestu PIO 27 dana u deembra zabeleženo je prekoračenje GVI za čađ, azotni oksidi su 2 dana bile iznad graničnih vrednosti imisije. Granične vrednosti imisije sumpor dioksida bile su 2 puta prekoračene.
- ☆ Na mernom mestu SEVOJNO AMBULANTA 8 puta je prekoračen GVI za čađ, a azotnih oksida jednom. Imisije sumpor dioksida su bile ispod graničnih vrednosti imisije.

Maksimalne koncentracije čađi od $407 \mu\text{g}/\text{m}^3$ na mernom mestu PIO i $304 \mu\text{g}/\text{m}^3$ na mernom mestu DZ izmerene su u utorak 22. decembra.

Taložne materije i metali u taložnim materijama za mesec decembru 2009.

Pregled rezultata monitoringa ukupnih taložnih materija i metala u taložnim materijama:

	Merno mesto	Preko GVI na mesečnom nivou	Ukupne taložne materije [mg/m ² /dan]
Užice	Mendino Brdo		142.4
	Bolnica		193
	Sreten Gudurić		177
	Stadion		135
	Dečji vrić Carina		87.2
	Biblioteka		-
	Turica		77.8
	OŠ Stari grad		64.5
	Sinjevac		67.0
Sevojno	Ambulanta Sevojno		117
	Dečji vrtić Sevojno		73.2
	Javorska 41		91.9
	Braće Nikolić 36		73.8
	Cara Dušana		180
	Braće Čolić 12		97.7

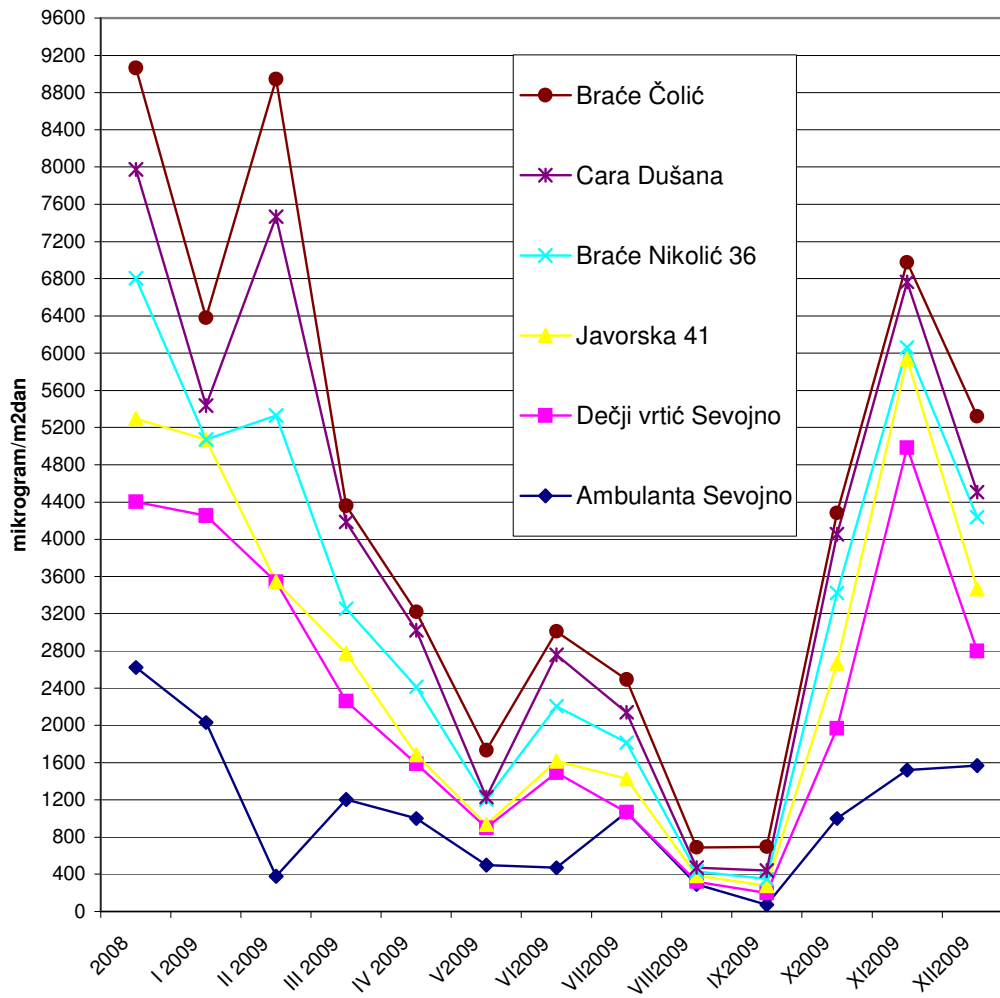
- ☆ Vrednosti ukupnih taložnih materija na mernim mestima Sevojnu su ispod granične vrednosti imisije.
- ☆ Uzorci na mernim mestima u Užicu ispod granične vrednosti imisije.

Granična vrednost imisije metala u taložnim materijama definisana je kao godišnji prosek. Zbog toga se mesečne vrednosti prikazane u tabeli ne mogu upoređivati sa GVI za date metale. Da bi se dobila predstava o odnosu dobijenih vrednosti sa propisanim graničnim vrednostima, rezultate imisije metala u taložnim materijama ćemo prikazati u posebnoj tabeli sa prosekom iz prethodne godine.

	Merno mesto	Godišnji prosek za 2008. godinu			Vrednosti za decembar 2009.		
		olovo [$\mu\text{g}/\text{m}^2/\text{dan}$] GVI(godišnji prosek) 250 $\mu\text{g}/\text{m}^2/\text{dan}$	kadmijum [$\mu\text{g}/\text{m}^2/\text{dan}$] GVI(godišnji prosek) 5 $\mu\text{g}/\text{m}^2/\text{dan}$	cink [$\mu\text{g}/\text{m}^2/\text{dan}$] GVI (godišnji prosek) 400 $\mu\text{g}/\text{m}^2/\text{dan}$	olovo [$\mu\text{g}/\text{m}^2/\text{dan}$] GVI(godišnji prosek) 250 $\mu\text{g}/\text{m}^2/\text{dan}$	kadmijum [$\mu\text{g}/\text{m}^2/\text{dan}$] GVI(godišnji prosek) 5 $\mu\text{g}/\text{m}^2/\text{dan}$	cink [$\mu\text{g}/\text{m}^2/\text{dan}$] GVI (godišnji prosek) 400 $\mu\text{g}/\text{m}^2/\text{dan}$
Užice	Sreten Gudurić	47.7	0.4	357	21.4	<1	310
	Biblioteka	13.1	0.4	164	21.7	<1	178
Sevojno	OŠ Stari grad	12.8	0.3	262	15.3	<1	207
	Ambulanta Sevojno	13.6	0.7	2620	23.5	1.32	1567
	Dečji vrtić Sevojno	29.8	1.1	1782	19.3	1.11	1233
	Javorska 41	11.5	0.5	893	13.9	1.48	666
	Braće Nikolić 36	19.6	0.6	1510	13.2	<1	771
	Cara Dušana	14.4	0.8	1168	11.1	<1	271
	Braće Čolić 12	20.1	0.7	1090	31.0	1.48	812
	Mendino Brdo				19.3	<1	772

☆ U septembru su u Sevojnu vrednosti imisije za cink su iznad godišnjeg GVI.

Koncentracija cinka u taložnim materijama na mernim mestima u Sevojuu grafik 1.

Imisije cinka u taložnim materijama na mernim mestima u Sevojuu su u decembru niže nego u novembru, ali su iznad nivoa zabeleženog u periodu maj-septembar.

Suspendovane čestice i metali u suspendovanim česticama u decembru 2009

- ☆ Vrednosti imisije suspendovanih čestica u Sevojno ispod graničnih vrednosti imisije.

mesto	Užice Biblioteka	Sevojno Ambulanta	Sevojno Ambulanta
datum	2/3.12.	3/4.12.	4/5.12.
Suspendovane čestice [$\mu\text{g}/\text{m}^3$] GVI(24 ^h) 120 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	39	41	29
Teški metali u suspendovanim česticama			
Olovo [$\mu\text{g}/\text{m}^3$] GVI(godišnji prosek) 1 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	0.088	0.020	0.015
Kadmijum [$\mu\text{g}/\text{m}^3$] GVI(godišnji prosek) 0.01 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	<0.001	0.001	0.001
Mangan [$\mu\text{g}/\text{m}^3$] GVI(godišnji prosek) 1 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	0.016	0.012	0.006
Arsen [ng/m^3] GVI(godišnji prosek) 6 ng/m^3	3.73	7.08	1.55
Nikal [ng/m^3] GVI(godišnji prosek) 20 ng/m^3	34.4	4.2	4.3
Hrom (ukupni) [ng/m^3] GVI -	<10	<10	<10

- ☆ Vrednosti imisije suspendovanih čestica u Užicu ispod graničnih vrednosti imisije.

Izveštaj sastavio
dipl.ing Čučković Dragan,
specijalista toksikološke hemije